

Załącznik nr 10 do Regulaminu wyboru projektów: Szczegółowe zasady realizacji wsparcia w zakresie typów projektu 1a-b, 2, 4, 5.

Rozdział I

Typy projektów dla konkurencyjnego sposobu wyboru projektów

W ramach projektu wsparciem mogą zostać objęte wyłącznie następujące typy projektów określone w SZOP w ramach Działania 8.8 Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej:

1. Rozwój usług:
 - a) dla rodzin wychowujących dzieci, w tym przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze;
 - b) w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie.
2. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej oraz innych całodobowych instytucji opieki nad dziećmi i rodziną oraz szkolenie kadr.
4. Kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą oraz inne instytucje opieki całodobowej, w których przebywają dzieci i młodzież.
5. Działania wspierające system adopcji (w tym wsparcie kandydatów na rodziców adopcyjnych) oraz działania na rzecz wsparcia preadopcyjnego i postadopcyjnego.

Rozdział II

Ogólne warunki realizacji dla typów projektów

1. Projekt odpowiada na potrzeby i problemy grupy docelowej, zidentyfikowane na obszarze jego realizacji (zgodnie z kryterium specyficznym dostępu nr 6). Projekt powinien być skierowany do grup wymagających określonego wsparcia, zgodnie z uzasadnionymi potrzebami oraz na obszarze, na którym występuje ograniczona dostępność usług wynikająca z przeprowadzonej diagnozy.

2. Wsparcie na rzecz upowszechniania działań asystentów rodziny¹, działań rodzin wspierających² (typ projektu 1 a) oraz na rzecz upowszechniania działań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej³ (typ projektu 2) może być realizowane wyłącznie jako działanie uzupełniające kompleksową ofertę usług wsparcia rodziny lub pieczy zastępczej, realizowaną we wskazanych typach projektu (zgodnie z kryterium specyficznym dostępu nr 5).
3. Z EFS+ nie są finansowane świadczenia wypłacane na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu (typ 4).

Rozdział III

Wymagania dotyczące poszczególnych form wsparcia

Podrozdział III.1 Rozwój usług dla rodzin wychowujących dzieci, w tym przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (typ 1 a).

Usługi wsparcia rodziny w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego polegają na tworzeniu nowych miejsc opieki i wychowania w ramach nowo tworzonych placówek wsparcia dziennego lub na wsparciu istniejących placówek.

Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego jest możliwe wyłącznie pod warunkiem: zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub rozszerzenia oferty wsparcia.

Nie są tworzone nowe miejsca ani wspierane istniejące miejsca opieki w placówkach świadczących opiekę instytucjonalną.

Realizowane będą usługi wspierające i interwencyjne dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, dysfunkcją i niewydolności wychowawczą. Możliwe będzie wsparcie przez usługi w środowisku dla rodzin wychowujących dzieci, w tym przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rozwój środowiskowych form i placówek wsparcia dziennego lub całodobowego, rozwój asystentury rodzinnej, poradnictwa specjalistycznego, diagnozy i terapii, mediacji, rodzin wspierających, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotowości dzieci.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić takim rodzinom zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc

¹ Asystentem rodziny może być osoba, która: 1) posiada: a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi obejmującymi zakres programowy szkolenia określony na podstawie ust. 3 Ustawy i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub c) wykształcenie średnie lub średnie branżowe i szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, a także udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną; 2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona; 3) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego; 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; 5) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. 2. Asystent rodziny jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

² Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w: 1) opiece i wychowaniu dziecka; 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego; 3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

³ Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i samokształcenie.

rodzinie powinna być realizowana w szczególności w formie konsultacji ze specjalistami w zakresie zdiagnozowanych problemów i deficytów w rodzinie i poradnictwa specjalistycznego, terapii, mediacji i pomocy prawnej.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w jednej lub kilku formach łącznie: opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, gdzie zapewniona jest dziecku opieka i wychowanie, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, zabawa i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań, specjalistycznej, w której w szczególności organizowane są zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizowany jest indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapia pedagogiczna, psychologiczna i socjoterapia, pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę, podczas której odbywają się działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Działanie placówki wsparcia dziennego w tym świetlicy środowiskowej powinno wynikać ze zdiagnozowanych dla danej grupy docelowej potrzeb i opierać się m.in. o następujące zasady: indywidualizacja wsparcia (np. przez realizację indywidualnych planów wsparcia przygotowanych dla każdego dziecka), w tym dostosowanie wsparcia do indywidualnych potrzeb dzieci (m.in.: pomoc w nauce, organizowanie dzieciom czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, rozwijanie kultury osobistej, poprawa sprawności fizycznej, rozwój umiejętności interpersonalnych, współpraca specjalistów i instytucji (np. logopeda, psycholog, pedagog, asystent rodziny, pracownik socjalny, kurator sądowy szkoła, placówki medyczne, poradnia psychologiczno-pedagogiczna).

Praca z rodzinami (opiekunami) dzieci, w tym zbudowanie zaufania do placówki i jej kadry (np. przez przekazanie zasad pracy placówki, terminów zajęć, przedłożenie do wypełnienia formularza uczestnictwa itp.), pozyskanie informacji ważnych do diagnozy sytuacji dziecka, doskonalenie kompetencji wychowawczych rodziców/opiekunów oraz wspieranie rodzin w sprawach o kluczowym znaczeniu (np. organizowanie spotkań, konsultacji ze specjalistami, rozmowy z pracownikami placówki, angażowanie rodziców do wspólnego działania na rzecz placówki).

Pomocą w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich służą asystenci rodziny, rodziny wspierające oraz placówki wsparcia dziennego.

Asystent rodziny

Zadania asystenta rodziny określone zostały w art. 15 ust. 1 pkt 1-19 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i należą do nich m.in: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej; udzielanie pomocy rodzinom w

poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci, prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach, współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Rodzina wspierająca

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej powierzane jest na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w: opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodzina wspierająca pomaga rodzicom, którzy mają trudności w sprawowaniu opieki nad dzieckiem oraz jego wychowywaniu. Jej podstawowym zadaniem jest nauka rodzicielstwa, czyli kształtowanie i rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców. Wsparcie, w zależności od potrzeb rodziny, może obejmować inne aspekty życia utrudniające jej normalne funkcjonowanie. Rodzina wspierająca pokazuje m.in.: jak radzić sobie z problemami dnia codziennego, z prawidłowym prowadzeniem gospodarstwa domowego, racjonalnym zarządzaniem budżetem. Rodzina wspierająca zwraca uwagę na problemy zdrowotne i edukacyjne dzieci. Modyfikuje rytm życia rodziny oraz wskazuje sposoby organizowania i spędzania czasu z dziećmi.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które: nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo, nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Podrozdział III.2 Rozwój usług w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie (typ 1 b).

Przewiduje się wspieranie rozwoju usług w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie, poprzez ułatwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i usług terapeutycznych dla ofiar oraz sprawców przemocy (programy korekcyjno-edukacyjne), a także rozwój współpracy instytucji działających w tym obszarze.

Nie są tworzone nowe miejsca ani wspierane istniejące miejsca opieki w placówkach świadczących opiekę instytucjonalną.

Podrozdział III.3 Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej oraz innych całodobowych instytucji opieki nad dziećmi i rodziną oraz szkolenie kadr (typ 2).

Usługi wsparcia rodziny w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego polegają na tworzeniu nowych miejsc opieki i wychowania w ramach nowo tworzonych placówek wsparcia dziennego lub na wsparciu istniejących placówek.

Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub rozszerzenia oferty wsparcia.

Nie są tworzone nowe miejsca ani wspierane istniejące miejsca opieki w placówkach świadczących opiekę instytucjonalną.

Działania mające na celu wsparcie dzieci i młodzieży przebywających w całodobowych instytucjach opieki nie mogą wzmacniać potencjału instytucjonalnego tych placówek (np. zatrudnienie personelu, remonty, wyposażenie). Mogą dotyczyć wsparcia dzieci i młodzieży oraz kadr w zakresie zgodnym z ideą deinstytucjonalizacji.

W razie konieczności umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego rodzeństwa, za zgoda dyrektora tej placówki oraz po uzyskaniu zezwolenia wojewody, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci (maksymalnie 10).

W odniesieniu do wyzwań jakie niesie wsparcie dzieci i młodzieży w ośrodkach/instytucjach całodobowych dopuszczalne jest wsparcie rozwoju deinstytucjonalizacji usług, m.in. placówek opiekuńczo-terapeutycznych, domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, schronisk dla nieletnich, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych itp. Działania w tym zakresie dotyczą wsparcia osób, a nie wzmocnienia potencjału instytucjonalnego placówek. Wsparcie obejmować będzie wzmocnienie samodzielności dzieci i młodzieży przebywających w placówkach.

Podjęwane działania nie mogą wzmacniać potencjału instytucyjnego podmiotów. Mogą dotyczyć wsparcia kadr w zakresie zgodnym z ideą deinstytucjonalizacji.

Podrozdział III.4 Kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą oraz inne instytucje opieki całodobowej, w których przebywają dzieci i młodzież (typ 4).

Wsparcie osób usamodzielnianych będzie mogło obejmować kompleksowe działania m.in. w postaci wsparcia opiekunów/asystentów usamodzielniania, budowania kręgów wsparcia, mieszkań wspomaganych lub treningowych i „usamodzielniania na próbę”. Wsparcie osoby w doświadczaniu samodzielnego życia poza pieczę zastępczą lub instytucją, z możliwością powrotu do pieczy lub instytucji całodobowej, może obejmować m.in. pobyt w mieszkaniu wspomagany lub dofinansowanie najmu mieszkania, wsparcie związane z poszukiwaniem pracy lub kontynuacją nauki.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, przyznaje się pomoc na: kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie; udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Mieszkania treningowe i mieszkania wspomagane

Wsparcie dla mieszkań treningowych i mieszkań wspomaganych w ramach projektu polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach.

Wsparcie usług w ramach istniejących mieszkań treningowych, mieszkań wspomaganych jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w danym mieszkaniu, bez pogorszenia jakości świadczonych usług.

Liczba miejsc w mieszkaniu treningowym, mieszkaniu wspomagany nie może być większa niż 3, chyba że większa liczba miejsc wynika z faktu bycia rodziną w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Pokoje w mieszkaniu powinny być 1-osobowe.

Mieszkania treningowe oraz mieszkania wspomagane nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej.

W przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 8 lokali włącznie, mieszkania treningowe lub wspomagane mogą stanowić 50% lokali. W nieruchomości o większej liczbie lokali, maksymalna liczba takich mieszkań wynosi 4 i 25% nadwyżki liczby lokali powyżej 4. W przypadku mieszkań, w których przebywa jedna osoba, mieszkania te mogą stanowić 100% lokali w przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 8 lokali włącznie, a w przypadku większych nieruchomości — odpowiednio 25% nadwyżki liczby lokali powyżej 8.

W przypadku mieszkań treningowych i wspomaganych, Wnioskodawca musi stosować standard dotyczący tej formy pomocy wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i aktów wykonawczych wydanych na podstawie tej

ustawy, chyba że Wytoczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027 stanowią inaczej.

Wsparcie w ramach projektu nie może spowodować:

- 1) zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług w formie mieszkań treningowych lub wspomaganych przez Beneficjenta;
- 2) zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie⁴.

Podrozdział III.5 Działania wspierające system adopcji (w tym wsparcie kandydatów na rodziców adopcyjnych) oraz działania na rzecz wsparcia preadopcyjnego i postadopcyjnego (typ 5).

Wsparcie systemu adopcji przewiduje wsparcie kandydatów na rodziców adopcyjnych, wsparcie preadopcyjne (np. diagnostyczne, szkoleniowe, doradcze) i postadopcyjne (np. diagnostyczne, rehabilitacyjne, terapeutyczne, psychologiczne). Istotną wagę będzie miało również wsparcie adopcji dzieci z niepełnosprawnością.

Zgodnie z art. 154 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej prowadzenie procedur przysposobienia oraz przygotowanie osób zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka, zwanych dalej "kandydatami do przysposobienia dziecka", stanowi wyłączną kompetencję ośrodka adopcyjnego. Ośrodek adopcyjny prowadzi samorząd województwa lub podmiot, któremu samorząd województwa zlecił realizację tego zadania, na podstawie art. 190 ww. ustawy.

⁴ Postanowienia ust. 5 nie dotyczą kontynuacji wsparcia realizowanego ze środków EFS+.